

Ärende

Flera av de karaktäristiska och kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna i Kopparberg som ägs av Ljusnarsbergs kommun behöver mera genomgripande underhållsrenoveringar.

De kostnadskrävande åtgärderna behöver prioriteras med avseende på byggnadens bevarandevärde och kommunens framtida nyttjande av den. Till denna skrivelse bifogas en övergripande sammanställning med bilder över vilka byggnader som avses med en mycket kortfattad beskrivning över vilka åtgärder som i första hand behöver vidtas tillsammans med en grov kostnadsuppskattning.

Förslag till underlag för prioritering

Gruvparken

Kyrkstallarna

Korsvirkeshuset

Hjulhuset

"Spelet" på Gruvbacken

Byggnaderna kan inte användas i någon verksamhet men är turistiskt och kulturhistoriskt värdefulla att bevara.

Gruvparken, kyrkstallarna och korsvirkeshuset renoveras under 2015 och 2016 med hjälp av kommunens servicegrupp.

Hjulhuset renoveras under 2015.

Frågan ang. framtida underhåll för "Spelet" på Gruvbacken behöver lyftas. Underhållsbehovet är inte akut men det behöver tas med i en framtida underhållsplan.

Tingshuset

Stora Gården

Byggnadsminnen som måste underhållas.

Trätaken tjäras under 2015. Fasader och fönster ses över under 2016.

Abrahamsgårdsområdet

Byggnadernas framtida användning och bevarandevärde måste diskuteras i samråd med Länsstyrelsen. Samtliga byggnader är i stort renoveringsbehov.

Tak och avvattningsystem måste åtgärdas 2015. Byggnaderna tar i dagsläget stor skada.

Klockargården

Viktig byggnad i anslutning till kyrkan.

Antikvarisk renovering på utsidan.

Renovering av tak och avvattningsystem samt fasadmålning inkl. fönster 2015.

Invändig renovering för att anpassa till skolans verksamhet 2016.

Bergsgården

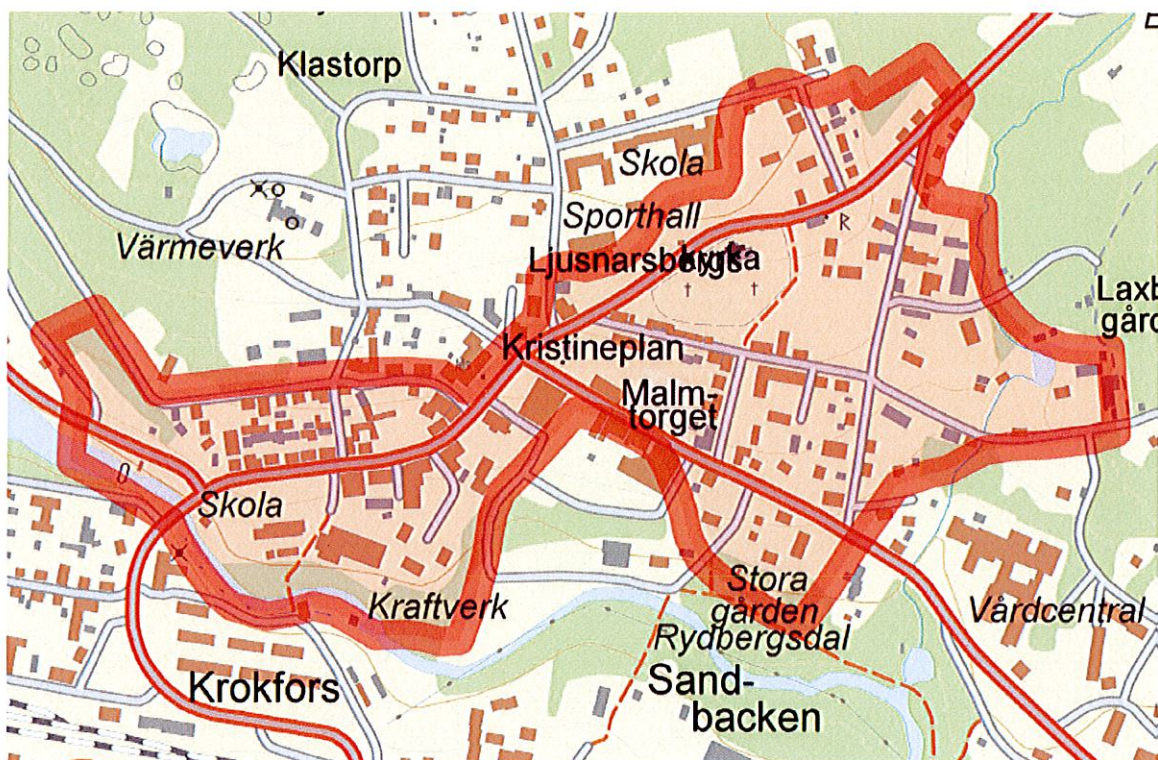
Översyn av tak och avvattningssystem. Utvändig målning av fasad inkl. fönster. Akut behov av åtgärd troligtvis behöver skadat trä och fönster bytas/renoveras.

Byggnaden ligger inte inom riksintresset för kulturmiljövård men är i stort underhållsbehov. Invändigt finns minst en stor kakelugn.

Centrala Kopparberg - Riksintresse för kulturmiljövård

Ett område av riksintresse för kulturmiljövården är en kulturmiljö som har få eller inga motsvarigheter i regionen och landet. Det ska bland annat visa hur människan utnyttjat tillgängliga naturresurser, utvecklingen av samhället, näringsliv, sociala villkor, byggnadsskick och olika estetiska ideal.

I Örebro län finns 54 områden av riksintresse för kulturmiljövården. Urval, avgränsning och beskrivningar av dessa har gjorts av Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet. Centrala Kopparberg är ett av dessa områden.

Motivering

Tätortsmiljö och sockencentrum med bergshantering som ekonomisk grund, med stadsmässiga drag, välbevarad bebyggelse från 1700-, 1800- och 1900-talen och många byggnader av stort arkitektur- och kulturhistoriskt värde. (Gruvmiljö).

Uttryck för riksintresset

Plan- och bebyggelsemönster med partier av sluten, mer stadsmässig bebyggelse och friliggande hus, huvudsakligen i trä men också med inslag av sten och putsarkitektur från 1800-talets slut och 1900-talet. Monumental träkyrka från 1635 och andra byggnader som hör samman med sockencentrumet. Gruvstuga-tingshus från 1641, bergmästarboställe från 1740-talet och många stora bergsmansgårdar. Gruvstugutorget och Malm-torget är ursprungliga platsbildningar för administration, köpenskap och handel. Området Konstbacken med gruvhål och lämningar från bergshantering. Järnvägsområdet och anslutande bebyggelse som hör samman med den expansiva perioden vid 1800-talets slut och 1900-talets början, municipalsamhället och köpingen Kopparberg.

Dags för renovering

Flera av byggnaderna inom det centrala Kopparberg som ingår i riksintresseområdet för kulturmiljö har bristande underhåll av olika anledningar. Några av dessa byggnader är belägna på fastigheter som ägs av Ljusnarsbergs kommun. Vissa mindre delar av arbetena kan bedrivas som eget arbete inom ramen för kommunen serviceverksamhet. Andra delar behöver p g a dess komplexitet utföras på entreprenad. Nedan redovisas några centrala byggnader i denna miljö med åtgärdsförslag.

Hjulhuset

Hjulhuset på sin originalplats. Vattenhjulet som drevs av krafterna från Garhytteån är bevarat inne i byggnaden. Hjulet drev den sedan länge rivna stånggången upp mot Gruvbacken.

Nytt tak lika befintligt. Befintlig takpanel och vindskivor återanvänds i möjligaste mån.
Ev. rötskadat trä på fasaden lagas lika befintligt.

Taket tjäras. Vindskivor rödtjäras och fasadbeklädnad färgas med röd slamfärg.

Arbetena bör utföras på entreprenad.

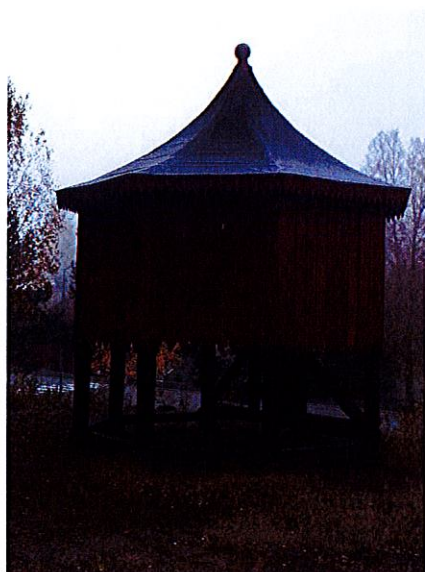
Gruvparken

Byggnadsverken är flyttade till platsen.

Byggnaderna renoveras i den mån som är nödvändig. Den ålderdomliga karaktären bör bevaras.

Röjning på området för gruvparken ska ske våren 2015.

Pivå

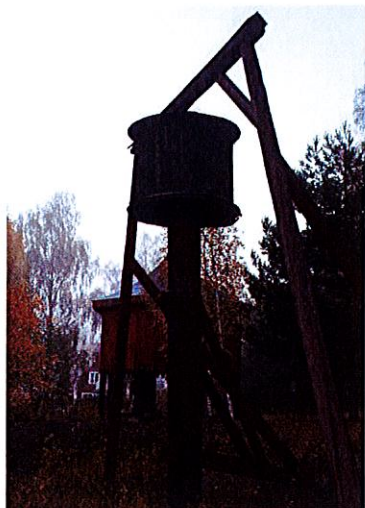

Delar av bärande pelare och syll renoveras där de angripits av röta.

Fasaden målas med röd slamfärg. Pelare och syll tjäras.

Arbetena bör kunna inrymmas inom kommunens serviceverksamhet. Taket omgjort sedan några år tillbaka.

BILAGA – Bilder och enkel åtgärdsbeskrivning

Hästvandring

Löst sittande järn monteras fast.

Bärverkskonstruktion målas med röd slamfärg. Spel upptill tjäras.

Arbetena bör kunna inrymmas inom kommunens serviceverksamhet.

Vändbrott

Delar av bärande pelare och syll renoveras där de angripits av röta.

Bärverkskonstruktion målas med röd slamfärg. Taket tjäras. Ev. behöver några panelbrädor på tak bytas ut.

Arbetena bör kunna inrymmas inom kommunens serviceverksamhet.

Korsvirkeshuset

I byggnaden bedrevs smidesverksamhet i Krokforsområdet.

Vattbrädor ochnockbrädor av trä rivs och ersätts med nya lika befintligt.
Syllen byts i erforderlig omfattning där den är angripen av röta. Putsen lagas.

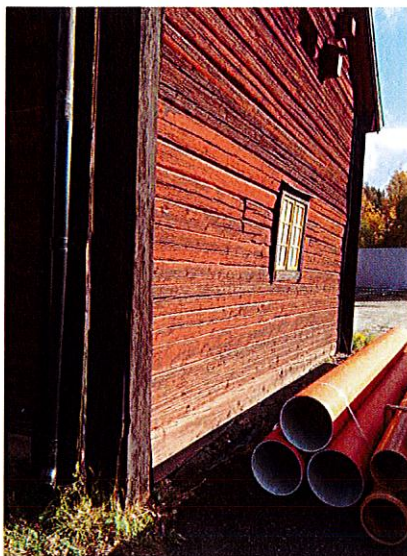
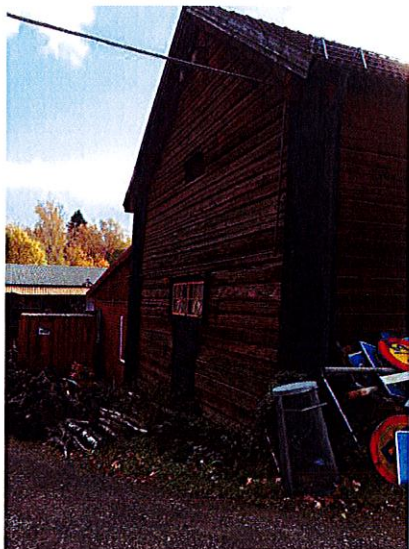
Träkonstruktionen målas med röd slamfärg. Ny och bef. puts målas med vit kalkfärg.
Dörrar målas lika bef. svart.

Baksidan på huset grävs ur så syllen friläggs från vegetation.
Träd som hänger över hustaket tas bort alternativt "friseras".

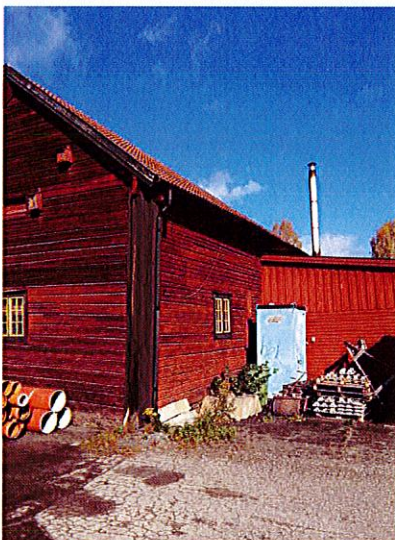
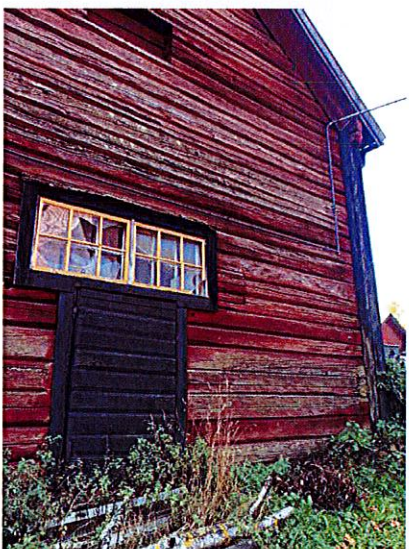
Arbetena bör kunna inrymmas inom kommunens serviceverksamhet.

Abrahamsgårds ekonomibyggnader

Stallet

Abrahamsgårds ekonomi- byggnader som numera tillhör Ljusnarsbergs kommun är i stort renoveringsbehov. I byggnaden som går under benämningen "stallet" bedrevs under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet en byggnadsvårdsbutik. Idag används byggnaden som förråd.

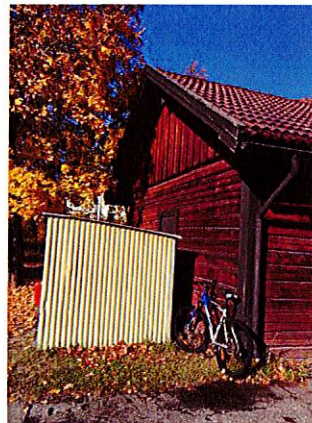
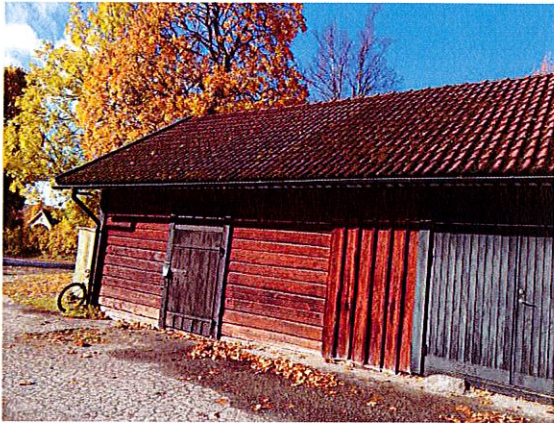

Skador på tak och avvattningsystem åtgärdas. Kontroll omfattning av röta samt åtgärder efter det. Skadade fönster lagas.

Målning av hela byggnaden lika befintligt.

Gräs och buskar som växer upp på fasaden tas bort. På sikt kommer byggnaden att behöva riktas upp. Arbetena bör i huvudsak utföras på entreprenad. Vissa delar kan utföras av kommunens servicegrupp.

Förrådet ut mot Kapellansgatan

Avvattningssystem åtgärdas vid behov. Ev. rötskador åtgärdas.

Målning av hela byggnaden lika befintligt.

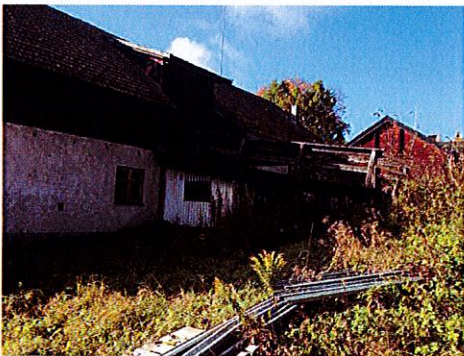
Taket sopas och rengörs från mossa.

Frigör syllen från vegetation. Klippning av trädet som växer över taket.

Cykelställets placering med taket lutande mot timmerfasaden olämplig och ska därför flyttas.

Arbetena bör kunna utföras inom kommunens serviceverksamhet.

Ladugården

Yttertaket är angripet av röta och måste åtgärdas.

Avvattningssystemet ses över och justeras.

Befintlig ramp till skullen rivs och ersätts med ny.

Befintligt förråd under skullen rivs alternativt förses med nytt tak.

Putslagning.

Fönster och plåtdetaljer ses över och renoveras efter behov.

Målning av hela byggnaden lika befintligt.

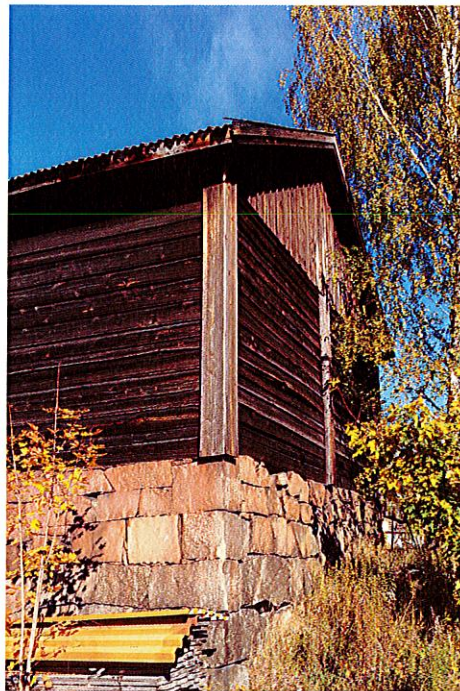
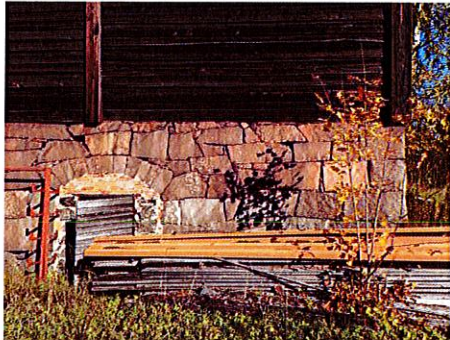
Träd och gräs runt byggnaden klipps.

Arbetena bör i huvudsak utföras på entreprenad.

Vissa delar kan utföras av kommunens servicegrupp.

BILAGA – Bilder och enkel åtgärdsbeskrivning

Loge

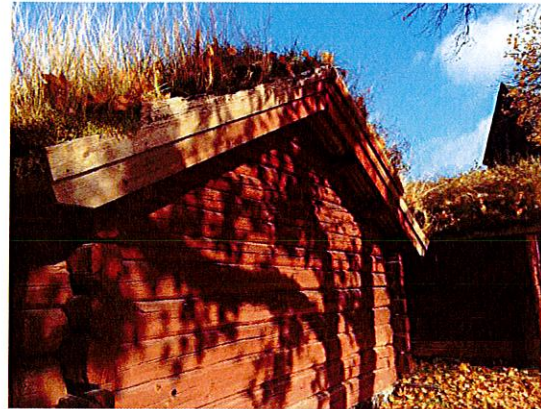
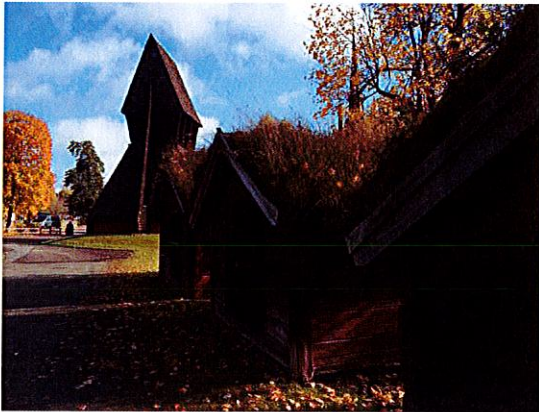
Yttertakkonstruktionen är bitvis genomruten. Den bärande takkonstruktion ses över och renoveras vid behov. Nya vattbrädor, vindskivor och fotbräder. Delar av befintligt taktegel kan ev. återanvändas efter att underlaget har renoverats. Grund och källare är inte inventerade.

Målning av hela byggnaden lika befintligt.

Träd runt byggnaden avlägsnas.

Arbetena bör i huvudsak utföras på entreprenad. Vissa delar kan utföras av kommunens servicegrupp.

Kyrkstallarna

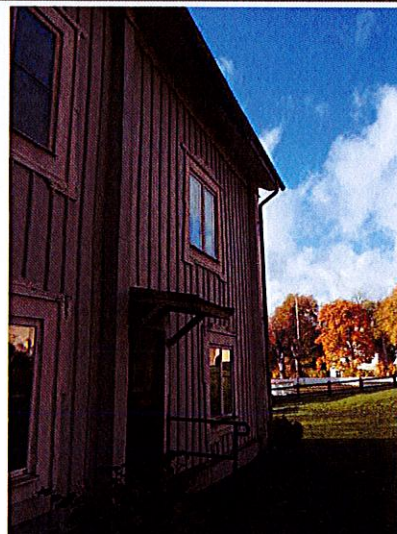
Yttertaksstrukturen rivs och ersätts med ny. Nya vindskivor och fotbräder. Länsstyrelsen kan tänka att man vid en omläggning använder lertegel istället för torv. Målning av byggnaderna lika befintligt.

Arbetena bör inrymmas inom kommunens serviceverksamhet.

Klockargården

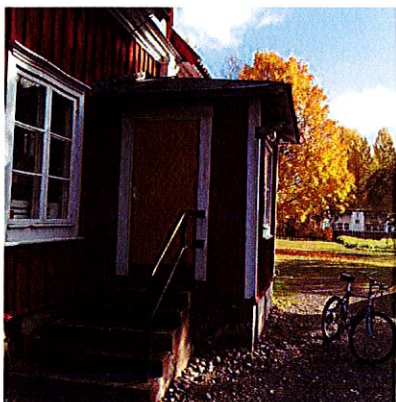

En av Kopparbergs äldsta gårdar. Hela byggnaden behöver en genomgripande renovering. Arbetens utförs på entreprenad i samråd med Länsstyrelsen. Arbetena behöver projekteras. El, vent., VVS och bygg.

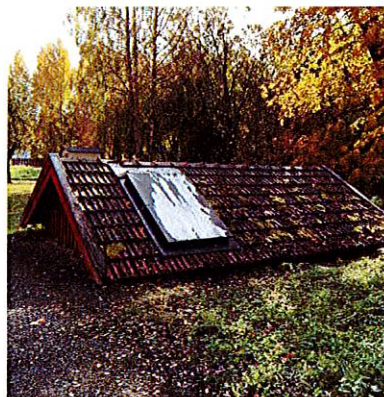
Stora gården

Huvudbyggnaden

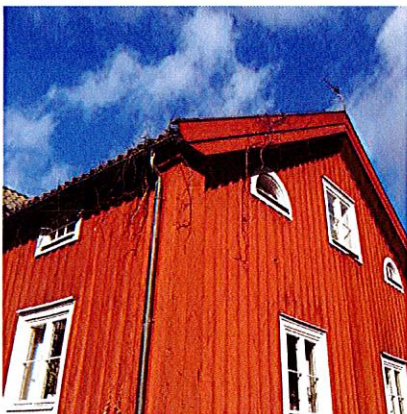

Takpannor i ränn-dalar på huvudbyggnaden behöver monteras fast.

Taket på matkällaren borstas rent och förses med nya takpannor där så erfordras. Nya vattbrädor.

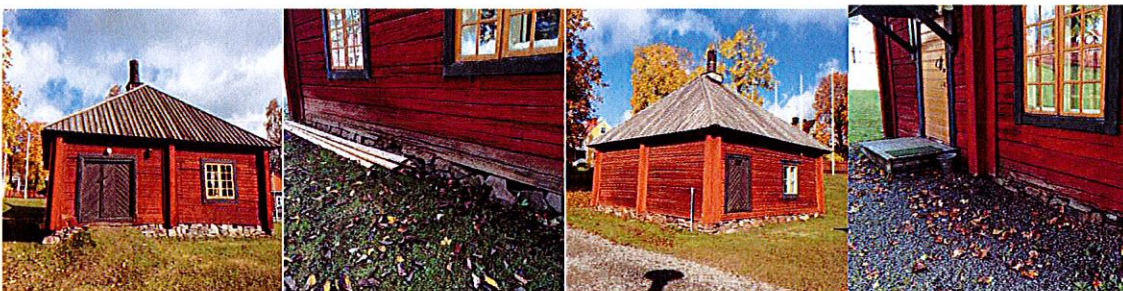

Södra flygeln ner mot ån

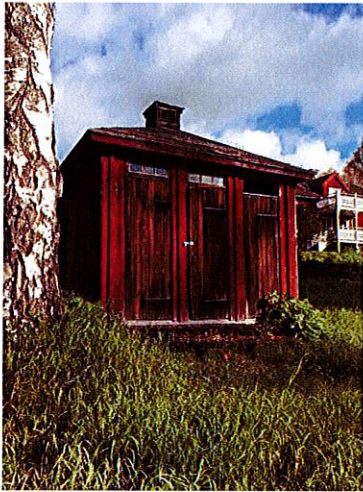
Vattbrädor behöver bytas.
Klängväxter avlägsnas.

Bleckhornen/grindstugorna

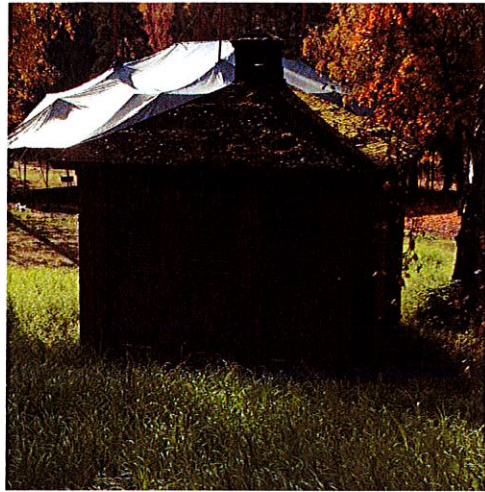
Taken behöver tjäras och takavvattningen ses över. Kontrollera statusen på syllar. Rödfärgas inom några år.

Dasset

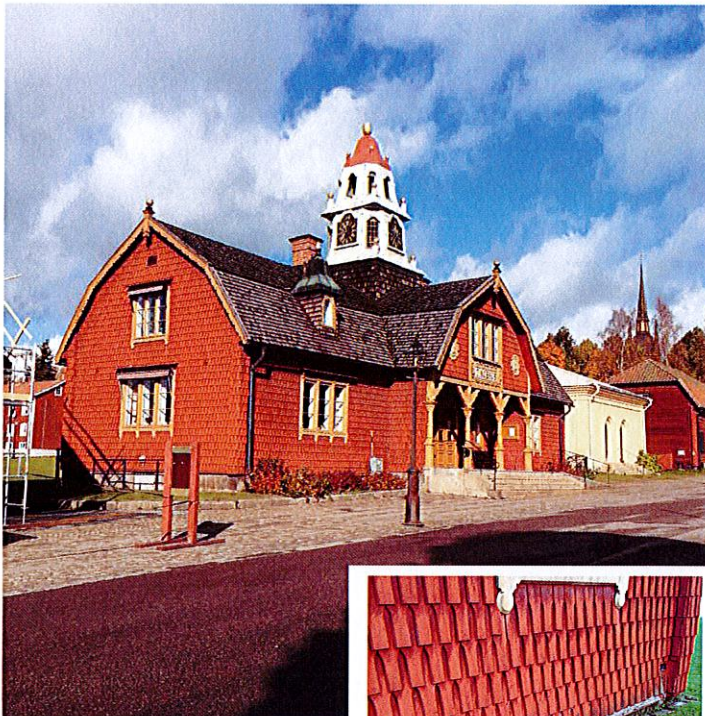
Byggnaden är värdefull för gårdens helhetsbild.

Taket behöver omgående renovering.

Arbetena kan utföras på entreprenad alternativt med kommunens egen personal.

Tingshuset

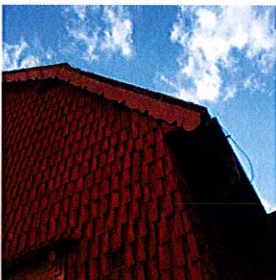

Skadad syll och övriga yttre skadade trädetaljer renoveras.

Översyn av yttertaket, tjärstrykning.

Utvändig målning.

Arbetens utförs på entreprenad.

Bergsgården

Översyn av yttertaket och avvattningssystem.

Utvändig målning.

Arbetens utförs på entreprenad.

"Spelet" på Gruvbacken

En viktig del att bevara från den forna gruvhanteringen.

Behov av blästring och målning.
Kommunen kan söka bidrag för hjälp till kostnaderna.

BILAGA - uppskattning kostnader

Byggnad	Kommentar	Genomförande	Prioritering	Åtgärd år			
				2015	Kostnad	2016	Kostnad
Grupparken	Kan ev söka "lilla" byggnadsvårdsbidraget	Internt via Mats D /Totto	2	Rötskador och målningsarbeten	15 000		
Kyrkstallarna	Kan ev söka "lilla" byggnadsvårdsbidraget.	Internt via Mats D /Totto	1	Rötskador på yttertak, vindskivor, ny beläggning, målning	32 000		
Korsvirkeshuset	Kan ev söka "lilla" byggnadsvårdsbidraget. Länsstyrelsen kan ev godta lertegel	Internt via Mats D	2			Rötskadade sällar, nya vattbrädor på tak, putslagning och målning	12 000
Klockargården	Kan söka för antikvariska överkostnader	Entreprenad	1	Yttertaket och utvändig målning	550 000	Invändiga arbeten, beroende av omf. och proj.	1 000 000
Hjulhuset	Kan ev söka "lilla" byggnadsvårdsbidraget.	Entreprenad	1	Yttertaket och utvändig målning	130 000		
Tingshuset	Kan söka för antikvariska överkostnader, kanske mera eftersom byggnadsminnesförklarat	Entreprenad	1 Tak 2 Fasad	Rötskado, plåtar och utvändiga målningsarbeten, tjärning av tak	650 000	Målning fönster	100 000
Abrahamsgård stallet	Kan söka för antikvariska överkostnader	Entreprenad/internt	1 Tak 2 Fasad	Fixa till fönster och öppningar i yttervägg	5000	Yttertaket och utv. målning	320 000
Abrahamsgård ladugård	Kan söka för antikvariska överkostnader	Entreprenad	1 Tak 2 Fasad	Yttertaket	200 000	Utv. målning	100 000
Abrahamsgård Förråd längs gatan		Internt via Mats D	2			Utv. målning	5000
Abrahamsgård loge	Kan söka för antikvariska överkostnader om det inte används?	Entreprenad	1 Tak 2 Fasad	Yttertaket	200 000	Utv. målning	100 000
Stora gården: Bleckhornen	Kan söka för antikvariska överkostnader	Entreprenad samtidigt som Tingshuset	1	Tjärning av tak	20 000	Utv. målning	
Dasset	Kan ev söka "lilla" byggnadsvårdsbidraget	Internt via Mats D	1	Yttertaket	25 000	Utv. målning	3000
Yttertaket huvudbyggnad	Kan söka för antikvariska överkostnader	Entreprenad	1	Fästa lösa tegelpannor	5000		
Yttertaket södra flygeln	Kan söka för antikvariska överkostnader	Entreprenad	2			Nytt tak?	120 000
Bergsgården		Entreprenad	1	Utv. Målning	130 000	Målning fönster	50 000

